GERÇEK

KURUCUSU VE BAŞ MUHARRİRİ ESAT ÂDİL MÜSTECABİ

DÂVÂMIZ : DEMOKRASİ
İDEALİMİZ : SOSYALİZM
REHBERİMİZ : MİLLÎ REALİTE

Yıl: 1 — Sayı: 5 ★ 22 - 3 - 950 Çarşamba ★ HAFTALIK, SOSYALİST, SİYASÎ GAZETE ★ Fiyatı 10 Kuruş

TOPRAK VE KÖYLÜ PROBLEMİ

Yazan: Esat Âdil MÜSTECABİ

Birçoklarımız, gelişigüzel şu iddiada bulunurlar : Türkiye toprakları daha bir misli köylüyü geçindirebilir. Hiç bir esasa dayanmayan bu kanaat, nüfus ve iskân politikalarımızda bir çok sakat tatbikata da sebebiyet vermiştir

Halbuki, bugünkü Sovyetler Birliği de dahil olmak üzere Avrupa ve Amerika kıtalarında köylü nüfus nispeti en yüksek olan memleket Türkiye ve köylü ailesine düşen toprak nispeti bakımından en fakir durumda olan da yine Türk köylüsüdür.

Göller, bataklıklar hariç Türkiyenin yüz ölçüsü 76,711,900 hektardır. Bunun 39,020,840 hektarını hayvan yetiştirmeye elverişli yaylâk ve mer'alar, 11,892,537 hektarını ormanlar, 14,284,687 hektarını ekili ve dikili topraklar, 11,512,836 hektarını ise ürün getirmeyen topraklar teşkil eder.

Türkiyenin genel nüfusunu ortalama 19 milyon kabul etsek ve Türkiyenin yüz ölçüsüne göre aşağı yukarı nüfus başına 4 hektar yani 40 dönümlük toprak düşer. Köy ve nahiyelerde yaşayan ve tamamile toprak ekonomisine bağlı bulunan köylü nüfusunu da ortalama 15 milyon kabul eder ve Türkiyenin bütün toprağını bu nüfusa paylâştırırsak köylü başına düşen toprak genişliği ise 50 dönümden ibarettir.

Halbuki asıl tarım sahası toparlak hesap 143 milyon dönüm tutarında olduğuna göre gerçekde, ekili ve dikili toprak müsavî şekilde paylâştırıldığı takdirde, köylü başına ancak 7 dönümden birazcık fazla toprak isabet etmektedir. Beş nüfuslu bir köylü ailesine düşen toprak ortalaması ise 37 dönümden ibarettir.. Diğer taraftan her yıl, kuru nadas yoluyla dinlendirilen ve türlü sebeplerle her yıl ekilemeyen toprak sahası 50 milyon dönümü bulmaktadır.

Köylümüz, sermaye, tohum ve çift hayvanı temini suretile büttün toprakları ekmek imkânını bulsa bile 37 dönümlük bir tarlanın - meselâ buğday vâhidi bire sekiz üzerinden - gayri safî normal yıllık verimi 4440 kilo buğdaydır. Bunun köylü elinden bugünkü satış fiyatına göre 888 lira tutması icap eder. İşte, 5 nüfuslu tam bir çiftçi ailesinin - bütün toprakların müsavî şekilde paylâştırılması halinde - gayri safî geliri bundan ibarettir.

Bu istihsal değerinin içinde, tohum, tarla ve demirbaş bakım masrafları, vergiler ve diğer bütün istihsal masrafları dahildir. Köylü ailesinin hayvan verimi ve diğer müteferrik hasılatiyle gayri safî gelirini nihayet bin liraya çıkardığını kabul etsek dahi, yıllık safî gelirinin 700 lirayı aşması imkân haricindedir.

Resmi istatistiklere göre, Türkiyede 8 köylü ailesine 1 pulluk, 50 aileye çift tekerlekli 1 pulluk, 150 aileye döner kulaklı 1 pulluk. 1666 aileye 1 harman makinesi, 2800 aileye 1 traktör, 3 aileye hayvanla işleyen 1 taşıt düşmektedir. Hiç bir zaman bir köylü ailesine bir çift hayvanı düşmemektedir. Hayretle durulacak nokta şudur ki; büyük bir çoğunluğu kara sapan kullanan her köylü ailesinin hiç olmazsa asgarî bir çift hayvanına sahip olması icap ederken, bu dahi mümkün olmamaktadır.

Aslında, realite büsbütün başkadır. Yukarıdaki toprak tablosu bütün Türkiye topraklarının köylüye müsavî parçalar halinde dağıtılması faraziyesine bağlanmıştır. Halbuki hâlâ yürürlükte olan toprak kanuniyle, yerine göre, 2-5 bin dönümlük toprak mülkiyeti mahfuz bulunduğuna ve gerçekte ise, irili ufaklı toprak mülkiyeti sistemi mevcut olduğuna göre, tamamile topraksız ve çok az topraklı köylü nüfusunun, 6 milyona yaklaştığı aşikârdır.

Ekili ve dikili toprak sahası ile köylü nüfusu arasındaki bu ekonomik münasebet devam ettiği müddetçe köylümüzün asgarî refah problemini çözüp halletmek imkânı yoktur. En tipik tarım sistemi, en modern teknik ile dahi on beş milyon köylüyü insanca geçindirmek kabil olamıyacağına göre, köylü nüfusuna yeni mahreçler aramak, en az 4 milyon köylüyü maden, endüstri, münakale ve ticaret bölgelerine nakletme, daha doğrusu bu bölgeleri daha 4 milyon vatandaşı geçindirmeye elverişli bir hale getirmek zarureti ile karşı karşıya bulunuyoruz.

Ortaçağ istihsal sisteminden kurtulmuş ve bir tarım endüstrisi yaratmış memleketlerde rastlanan azalma vakıasının, bizde de husule gelmesi ayni şartlar ve sebepler tahtında olacaktır.

Bugünkü köylü sefaleti önleyebilmek için her şeyden önce toprak mülkiyet sisteminde radikal ıslahat yapmak, zirai istihsali rasyonalize etmek, sanayi inkılâbını başarmak ve binnetice köylü nüfusunun hiç olmazsa dörtte birine mahreç temin etmek lâzımdır.

Bizce, köylü probleminin iktisadî veçhesi budur. Şunu da ekleyelim ki, toprak mülkiyeti sistemini ıslah etmiş olan bir çok Avrupa memleketlerinde beş nüfuslu köylü ailesinin ortalama, ekili ve dikili toprak ihtiyacı 200 - 350 dönüm üzerinden ayarlanmıştır. Şunu da hatırlamalıyız ki, bu ölçüyü kabul etmiş olan memleketlerde Ortaçağ istihsal sistemi kökünden yıkılmış ve ziraat, endüstriyel bir hale getirilmiştir.

Bizde ise, en geri istihsal şartları içinde, köylü ailesinin müsavî toprak payı ancak 37 dönümden ibarettir.

BASIN KANUNU

26 yıllık cumhuriyet tarihinde beşinci defa olarak basın kanununu değiştiriyoruz. Bütün bu gayretler, vatandaşın düşündüğünü açıklamak ve yapmak hakkı üzerinde eksiltme ve daraltma çareleri araştırmaktan ibaret kalıyor. İnsanın düşünme kabiliyetini arttırmak için bilgi âlemi durmadan araştırmalar yaparken düşündüğünü açıklamak veya yapmak hususunda hükûmetlerin durmadan önümüze engeller çıkartmasını "Demokratik bir tebessüm" ile cevaplandırmaktan başka ne yapabilirler!

KANUN TASARILARI

Bizde, matbuat ve umumî efkâr tarafından önceden bilinen kanun tasarılarının sayısı pek azdır. Pek çok mühim kanunlar, ancak resmî ceride ile yayınlandıktan sonra milletin malûmu olur.

Eğer, kanun tasarıları daha önceden olduğu gibi matbuat tarafından yayınlanır ve bu tasarılar Büyük Millet Meclisi tarafından müzakere edilmeden evvel umumî efkârın tetkik ve tenkidinden geçirilirse her halde çok daha demokratça hareket edilmiş olur. Ayni zamanda tasarıların eksik ve kusurları da halk tarafından belki daha iyi belirtilir.

Büyük Millet Meclisinin kanunları sık sık değiştirmesi bir çok ihtiyaç ve zaruretlerin daha önceden iyice tesbit edilmemiş olduğunu ispat etmektedir.

Hükûmetin, Meclisin halk ile daha sıkı temaslar yapmasını da sağlayacak olan bu usulün her halde pek çok faydalar temin

TÜRBELER AÇILIRKEN

Osmanlı İmparatorluğunun garbe bakan ilk penceresini Koca Reşit Paşa açmıştı.

Cumhuriyetin yirmi altıncı yılında türbelerin açılışı yine onunla başlıyor.

Tanzimatın babası için acaba bu bir mazhariyet midir, yoksa bir bedbahtlık mı?

İBRET TAŞI

ASIL OLAN HÜRRİYETTİR

Bundan, beş on yıl önce Londranın Hayd parkında bir Komünist mitingi yapılıyor. Hükûmet ne olur ne olmaz diye, parkın bazı köşe, bucağına sivil polisler serpiştiriyor.

Ertesi günü, Londranın Komünist düşmanı en sağ gazeteleri hükûmete karşı ateş püskürüyorlar, toplantı hürriyetini ihlâl etmiş olan hükûmetin derhal istifa etmesi lüzumu üzerinde ısrar la duruyorlar. Hâdise nihayet İç İşleri Bakanının istifasile kapanıyor.

Görülüyor ki, asıl olan "Hürriyet" dir. Filânın veya falanın hürriyeti değil.

Bu hâdise; bizim bütün partilerimiz ve gazetelerimiz için her halde ibret verici bir derstir.

Felâket görenlere yardım

Millî ve kollektif işlerde sosyalistlerin yeri, daima ön plândadır

Eskişehir su baskınından zarar görenlerin sayısı on binleri aşmış bulunuyor. Evsiz, barksız kalanların pek çoğu esasen yoksul olan yurttaşlarımızdır.

Gerçi bu bir mahallî felâkettir. Fakat bunun ıztırabını milletçe paylâşmak hepimizin vazifesidir. Millet işlerinde sosyalistlerin daima ön plânda bulunmaları ise ideallerinin icabıdır.

Türk sosyalistlerini Eskişehir felâketzedelerine yardıma çağırmaya lüzum görüyoruz. Onların hamiyet ve yurtseverliği varlıklı olanlardan kat kat üstündür. ve hiç bir dâvet ve ihtara ihtiyaçları yoktur.

Bununla beraber, bütün dâva arkadaşlarımız, başkalarının da da hamiyetlerini harekete geçirtmeli ve herkesi Kızılay vasıtasile yardıma teşvik etmelidirler.

Çünkü sizler, yoksulluğun ne demek olduğunu herkesten iyi bilirsiniz.

Sosyalizmin Ana Hatları

3 - Din ve Sosyalizm

Sosyalizm, tabiat üstü bir varlığa inanmak veya inanmamak hususunda herkesin vicdanını mutlak surette serbest bırakır.

Sosyalizme yükletilen üçüncü haksızlık ve iftira, sosyalizmin fert vicdanı üzerinde baskı yaptığı iddiasıdır.

Gerçi idealist felsefe ile materyalist falsefe arasında ruh ve madde anlayışları arasında bir hayli esaslı farklar vardır. İdealistler maddeden ayrı bir mânevî varlık kabul etmek suretile materyalistlerin tamamile aksine bir inanışa sahiptirler. Mânevî varlığı inkâr etmeyen, fakat onu maddi varlığa bağlayan materyalistlerin inancını bu gün müsbet ilimde tasdik etmiş olduğuna, maddeden ayrı ve müşkül bir varlığın mevcut bulunduğuna dair bu güne kadar hiç bir delile rastlanmadığına göre ide-alist felsefenin nazarî dayanakları tamamiyle yıkılmış bulunmaktadır.

Sosyalizm; devlet ve vatandaş münasebetlerinde tabiat üstü bir varlığa inanmak ve inanmamak meselesini kökünden halletmiş ve bu hususta fert vicdanına mutlak bir serbestlik tanımıştır. Halbuki:

1 — Devleti, dinî esaslar ve temeller üzerine kuran teokratik yani dinî devtlet sisteminde vicdan hürriyeti yoktur. Bu sistemde, devletin de fertler gibi bir vicdan ve din sahibi olabilecği kabul edilmiştir. Böyle olunca, her devletin tıpkı fertler gibi bir din sahibi olması icap ettiğinden devletlerin kimisi müslüman, kimisi hristiyan, kimisi musevî, kimisi de budist veya putperest olduğunu ilân etmiştir.

Farzedelim ki, devletin resmî dini müslümanlıktır. Fakat, milyonlarca devlet tebaası içinde çeşitli inançlara sahip bulunanların vicdanı müslüman çoğunluğunun inançlarına ayak uydurmak zaruretindedir. Hattâ ana ve babadan müslüman doğduğu için ölünceye kadar müslüman yaşamak ve müslümanca hareket etmek zorunda kalanların vicdanları da zincirlenmiş demektir.

Devletin dini hristiyan, musevi, budist, veya putperest olmasına göre, durum ve netice aynidir. Bu gibi hallerde fertlerin vicdanları devlet tarafından idare olunur. Ailede, okulda, sokakta ve içtimaî yaşayışın her safhasında fert, devletin koyduğu dinî esaslara uymak zorundadır. Beşer tarihinin en kanlı sayfaları, din muhabereleri, engizisyon facialları, hep "Dinî devlet" sisteminin yürürlükte bulunduğu devirlerde olmuştur.

2 — Bunun tepkisi olan lâiklik ise yine tam bir vicdan hürriyeti sağlayabilmiş değildir. Bu sefer de, aksine olarak din düşmanlığı ortaya çıkmış, dindarların siyasî hakları üzerinde bir çok baskılar yapılmış, dinî öğretim, dinî cemiyetler yasak edilmiştir.

3 — Kapitalist içtimaî nizamında din, hâkim sınıfının menfaatlerine âlet edilerek hoca, papas, haham, bütün halkı paralı, kudretli ve aylak sınıfın bir kölesi haline getirmiş, ona, her ne bahasına olursa olsun itaat etmesini öğretmeye çalışmıştır. Padişahların, kralların ve kudretli efendilerin sofralarında itibar gören din büyükleri, demokrasinin kuruluş ve gelişmesine karşı koymakta devam etmişler; halkı köleleştirmek için var kuvvetlerile çalışmışlardır.

İşte bu devirlerde, vicdan hürriyeti bir bezirgân emtiası gibi alınıp satılmış, din; kudretli efendilerin haksızlıklarını, zulümlerini koruyan bir kalkan haline gelmiştir.

Halbuki, sosyalizm bu iki sistemin ikisini de yıkarak ortaya bir "Tarafsızlık" sistemi koymuştur.

Sosyalizm, itikat ve vicdan hürriyeti karşısında devletin tam

Devamı 4 de

Olayların Kıritiği

Yazan: Ali RÜŞENOĞLU

KÖY MESELESİ DEJENERE EDİLİYOR

Halk dergi ve gazetelerinin yıl ardanberi "Halk Partisi iktidarının yirmi beş yıllık oligarşisinin Türk köylüsü hayatında en ufak bir değişme yapmadığı; aksine onu daha fena bir duruma düşürdüğü" hakkındaki esrarlı neşriyatı sonunda halkçılık, inkılâpçılık. Nakaratının "Efendilere lâzım olan hayatı hazırlamak" amacını güden zümrevi demagojiler olduğu şüphe bırakmıyacak bir şekilde ortaya çıktı. Son günlerde yayınlanan "Bizim Köy" ile iş büsbütün çığrından çıktı.. Memleketin sömürülmesi bahasına başın endüstrisi kuranlar, zümrevi organizasyon içinde yüz binler, milyonlar vuranlar Türk köylü sefaletinin başlıca sorumluları oldukları halde şimdi "Bizim Köy" kitabına medhiyeler yazıyorlar. Organize soygunculuğunun mümessilleri köy ve köylü problemini şimdi yine matluba muvafık bir şekilde korumağa kalkıyorlar: Köy meselesi kendi içinde bir mesele imiş, onu şehir hayatına bağlamamalı imiş, köyün kurtuluşu kendi yapısında imiş ilâh.." Gibi hezeyanlar. Yani demokrasi hareketi efendilerin köylüyü istismar edenek şehirlerde kurdukları saltanattın tabii bir durumudur, onu "Saf köylüye bulaştırıp idlâl etmemek gerektir" nitekim köylünün "Türk tarihinde ilk uyanış hareketi olan köy enstitüleri" Komünizm feryadile ... zira bu gün her ileri hareketo Komünizm diyorlar - bunun için baltalandı... Köylü meselesi kendi içinde bir mesele değildir. İşçinin sefaleti ile köylünün sefaleti ayni, bir ve tek problemdir. İşçi şehirde olduğu ve muhafazakâr karakteri bulunmadığı için durumu daha çabuk anlıyor. O uyanırken bir vazifesinin de köylüye rehberlik etmek olduğunu biliyor. Geri köy memleketlerin, geriliklerinin sebepleri onların devrimciliklerinin de zorunlu sebepleridir. Bu, Şarkta köylü - işçi meselesini - her yerden çok tek problem haline getirmiştir.

YAPRAK

Yaprak son sayısında bilim ve tekniğin kötü bir harp maksatları için kullanılışının, onun kendisinden gelen bir hal olmayıp ((Hangi sosyal düzen içinde kullanılıyorsa ona göre neticeler verdiği" halinden ibaret olduğunu güzel bir şekilde anlatıyor. Böylece halkçı olmayan her sosyal sistemin bilimi halkları ezmek için harpçi amaçlar uğrunda kullandığını belirtiyor. Atom bombasını, Hidrojen bombasını icat edebilmek için ise, bilimin halkçı olmayan bir sosyal düzende inkişaf etmesi gerektir.

EINSTEIN AMERİKADAN KÖVULUYOR

Hidrojen bombası faciasını dünya efkârına açıkladığı için büyük bilgin Einstein aleyhine Amerikan kapitalistleri harekete geçmişlerdir. San'at ve ilim adamlarını modern engizisyon metodlarına tâbi tutan "Hürriyet ve demokrasinin kutsal ülkesi Amerika!" şimdi de yüz yılımızın dahi fizikçisini kovalıyor...

İLİM HIRSIZLARI

Gazetelerde okumuş olacaksınız, Ali Nihat Tarlan tam, adının başında bir soru "Titr" bulunan bir zat, bir İranlının kitabını tercüme edip kendi imzasile neşretmiş. Daha evvel yine ayni fakültede iki Profesörün birbirlerine küfür edip dayaklaştıklarını da okumuşsunuzdur. Şimdi yine ayni fakülteden başka bir Prof'un bir doktora tezini kendine mal ederek bir gazetedeki yazılarına konu yaptığı haber alınmıştır. Edebiyat Fakültesi Profesörleri bu ilmî başarılarından dolayı tebriğe lâyıktırlar elbet.. Böyle bir sistem içinde böyle ilim yapılıyor.

FALİH RIFKI

Mizacının devrimci bir tarafı olduğu kuşkusuz bulunan Falih Rıfkı yine (Bizim Köy) münasebetile Cumhuriyette (Yirmi beş yıllık C. H. P. oligarşisinin bütün saflarına iştirak etmiş, varlık sahibi olmuş bulunduğu halde) sanki sorumlular arasında değilmiş gibi: Köylümüzün acıklı halinden söz ederek: "Bunası sömürgemiz değil, yurdumuzdur" diyor, "İnkılâp" yaygarası içinde köylünün sömürülmüş olduğu hakkındaki bu itiraf, Falih Rıfkı gibi mahut oligarşi mensuplarından birinin ağzından da çok komik, bununla beraber her samimî itiraf gibi biraz da acıklı bir haldedir.

Eğer Falih Rıfkı sınıf esâslarına uygun, namuskârca düşünmeğe cesaret edebilse, sömürgenin yalnız dış hâkim sınıfların emperyalizmi ile değil, iç hâkim sınıfların baskısı ile de teşekkül edilebildiğini ve iç-dış düşmanların anlaşmakta gerçek hümettiklerini de görür. Yirmi beş yılda yetiştirilen sömürücüler bugün mukadder neticeye ulaşmış bulunuyorlar... Falih Rıfkı - bütün seyyiatına rağmen - şimdi işin iç yüzünü anlıyor ve ferdi menfaatlerin kösteklerinden kurtulmayı da göze alıyorsa, ona şu soruyu sormak gerektir: Türk köylüsünü bu hale getiren bir zümre içinde hâlâ ne arıyorsun?

SAYI İLE KENDİNE GEL

Mistisizmden telifçiliğe, sonra da materyalizme doğru sağlam bir gelişme yaptığı sanılır ken, Profesör Hilmi Ziya Ülken şimdi tekrar mistik, hatta dindar bir hava içinde bulunuyor. Korku ve vehmin, kendisinin zarif mizacında yarattığı marazi bir ruh halinin sonucu olan bu hal karşısında sabık mistik, sabık telifçi, sabık materyalist ve yeni mistik, yeni . . . "Mütefekkire" sayı ile kendine gel! Demekten başka çare kalmadı. Üstelik yaşta ilerlemiş olacak..

Dünyada İşsizlik

Gerçek'in 3 üncü sayısında dünya milletlerindeki işsizlik hakkında bazı kısa bilgiler vermiştik. Okuyucularımızın fazla ilgisini çekmiş olan bu mesele üzerinde daha geniş mukayeseli bilgi vermeye çalışacağız. Birleşmiş Milletler istatistik bürosunun en son yayınlarından faydalanarak 1937 ve 1949 yıllarının işsiz sayısını gösterir bir tablo tertipledik.

Aşağıda göreceğiniz 1937 ye ait işsiz sayısı her günkü işsiz yekünlarının yıllık ortalamasıdır. 1949 sayısı ise, işsiz sayısı o yılın ilk ayının ortalamasıdır.

	1937	1949
Avusturya	321000	131000
Belçika	126500	253600
Kanada	733000	199000
Şili	3200	4100
Danimarka	95100	61000
Finlândiya	3700	26300
Fransa	354600	30300
Almanya	—	962900
Hindsitan	—	251200
İrlanda	55200	42100
İsrail	—	6500
İtalya	—	1927600
Japonya	295000	310000
Hollanda	324000	53900
Yeni Zelânda	6260	50
Norveç	19200	13900
Pakistan	—	61900
Polonya	357100	124100
Portekiz	17160	1430
İspanya	474800	147500
İsveç	67400	39000
İsviçre	57900	15500
Cenup Amerika	4510	8480
İngiltere	1529100	412900
Amerika	7700000	2664000

Birleşmiş Milletlerin bültenlerinin işsizlik tablolarında Türkiyeye ait hiç bir malûmata rastlayamadık.

Yukarıki rakamlarda yüzden aşağı kimseler umumiyetle hesaba katılmamıştır.

Bu tablonun tetkikinden şu netice çıkarılabilir:

1. 1937 yılına göre 1949 işsiz sayısı artmış olan memleketler: Belçika, Şili, Finlândiya, Japonya, Cenup Afrikasıdır.

2. Sosyalizmin henüz eşiğinde bulunan ve sosyalist hükümetler tarafından idare edilen memleketlerden Danimarkada işsizlik % 72 azalmıştır.

3. Amerikanın işsiz sayısı 1938 yılında 10,390,000 e yükselmiş, 1944 harp yılında 670 bine düşmüştür. 1949 yılının Aralık ayında ise işsiz sayısı ortalaması 3409000 dir.

Okuyucularımız, tetkiklerini daha derinleştirerek bu rakamlardan bir çok içtimaî ve iktisadi neticeler çıkarabilirler.

Halk Cephesi

Her üç partinin dışında kalanlar müşterek bir seçim kampanyası kurabilirlermi?

Bir çok memleketlerde, faşizme karşı demokratik halk cepheleri kurulmuş ve büyük başarılar elde edilmiştir. Gerçi bu gün teşkilâtlı bir faşizm kalmamışsa da hemen her memlekettte olduğu gibi Türkiyede de faşistçe düşünüş ve hareket sistemi tamamile ortadan kalkmış sayılamaz.

Türk demokrasisini korumak ve geliştirmek vazifesini her üç parti de üzerine almış görünüyor. Bu üç parti arasında şimdiden başlamış olan seçim mücadelesinin asıl sebebi nedir? İktidarı ele geçirmek suretile demokrasiyi geliştirmek her üçünün de müşterek iddiası olduğuna göre, bu boğuşmaya ne lüzum var? Ortadaki düşman kim? İrtica mı, inkılâp mı: Meçhul!.

Halk cephesi, usulen partiler arasında müşterek bir maksatla kurulur. Hedefe ulaşıncaya kadar cephe birliği devam eder.

Halk Partisine karşı, Demokrat ve Millet Partilerinin birleşmelerine imkân olmadığı anlaşılmış bulunuyor.

Diğer taraftan, mesela İstanbulda her üç partinin birbirlerine karşı tam bir çoğunluk elde etmesi de çok şüpheli görülmektedir.

Tarafsızlar hangi partiyi tutmalıdırlar? Bütün tarafsızlar daha demokratik, daha inkılâpçı bir halk cephesi kurarak seçime müessir olabilirler mi?

Tarafsızların pek de birbirine uymayan temayüllerini tatmin edici müşterek bir aday listesi tanzimine imkân var mıdır?

Böyle bir halk cephesinin yalnız İstanbul vilâyetinde tecrübe edilmesile maksat hasıl olur mu?

Sosyalist hareketinin kendini teşkilâtlandırma gayretlerinin arttırılmasile, halk cephesi ihtiyacı bertaraf edilmiş olur mu?

Gelecek sayımızda bu suallere cecaplandırmaya çalışacağız. Okuyucularımız da düşüncelerini bize bildirirlerse, mesele, daha esaslı surette incelenmiş olur.

Sefihler ve Sefiller

Yazan: M. BÖRKLÜCE

Cemiyetin her safhası, kendinden evvelki şeklinin bünyesinden doğar ve tabiatin diyalektik kanunlarına göre onun tezadını teşkil eder. İleri hamle yapanlarla, mevcudu muhafazaya çalışanlar arasında devam eden mücadele, nihayet sosyal ve ekonomik şartların zarurî neticesi olarak, eskinin yerini terketmesile sonuçlanır.

Esaret devri iç tezatları yüzünden münkariz olup enkazı üstünde derebeylik türemedi mi?.

Derebeyliğin içtimaî bünyesinde resmi peydahlanan kapitalist sistem, onun tezadını teşkil etmedi mi? Neticede derebeylik sistemi ortadan kalkıp kapitalist sistem onun yerine kaim olmadı mı?

Yeni cemiyet şekli, gene diyalektik kanunun çerçevesi içinde yerinde sayamazdı. Nitekim rönesans devrine giren kapitalizm, inkişaf temposunu alabildiğine hızlandırdı. Yükselen yeni tekniğin üstünde eskisine nazaran refah, kat, kat arttı. İlim, yeni keşiflerle ilerledi. San'at şahlandı. Ayni zamanda bu içtimaî nizamda, diyalektik kanuna tâbi bilzarure bünyesinde tezadını çoktan doğurmuş, emekçi ile sermayedar arasında mücadele başlamıştı. Kapitalist nizam liberal ekonomi sistemi içinde yükselip, inkişaf seyrinin zirvesine ulaşınca, kapitalizm emperyalist çağına girdi. Artık inhitat başlamıştı. Çünkü, liberal sistem fertler arasında cereyan eden rekabet neticesi büyük sermayedarlara küçüklerinin ocağını söndürttü. Teraküm ve temerküz eden kıymetleri mahdut ellere geçirtti. Bu suretle varlığa sahip olan z ü m r e oligarşik, hibararşik tavır takınıp, mürteci kılığına girdi. Böylelikle rekabet, şahıslar arasından kalkıp, vaziyeti inhisar altına alan büyük servet, kartel ve sendikalar arasına intikal etti. Bunların üzerine kaltal gibi konup kanatlarının altında himaye ettiği sanayii idare eden bankalar, dünyayı paylaşmak için dört bir tarafa saldırdılar. Bu emperyalist siyasetin gücü altında milletler, uykudan bastırılıp sömürge haline sokuldu. Nihayet dünyayı aralarında yeniden paylâşmak üzere açılan iki dünya savaşı yüz milyon insanı kurban götürdü. Bu kadar emek mukabili meydana gelen medeniyeti, ileride nesillerin, müstehasesinden bile faydalanamıyacağı bir şekilde paramparça edip batırdı. Bu faciaların üstüne üstelik ortada bıraktığı nedir? Bir tarafta sefihler, diğer tarafta sefiller değil mi?

Sefihler iğrenç bir şekilde sefahat içinde yüzerken, sefiller köşe başlarında avuç açıp dilenmektedir. Yersiz, yurtsuz kalan mâsum çocuklar, saçak altına sığınıp şiddetli rüzgârın kamçısı altında, tiril, tiril köpek yavruları gibi, koyun koyuna mızıklaya, mızıklaya sabahlamaktadırlar.

Gene boryeral sistem değilmidir ki, tam çalışma çağında 10 la 30 milyon arası insanı işsiz bırakıp dünya çapında sefiller ordusu yaratmıştır. Ümumiyetle ahlâk bozuklulunun kaynağı, bu sefihlerle sefiller değil midir? Birincisinde varlık yüzünden hasıl olan azgınlık neticesi "Dejeneresanse", ikincisinde de, düştüğü yoksulluk ve çektiği müzayaka yüzünden ahlâksızlığa sürüklenmiyor mu? Ve bu, bozukluk cemiyetin bünyesine görenek şeklinde sirayet etmiyor mu? İkinci Dünya Savaşı içinde Saracoğlu hükûmetinin birdenbire kapıp koyverdiği liberal sistemin piyasayı nasıl allak bullak ettiğine hepimiz canlı şahit değil miyiz? Bu yüzden kaymak-

Devamı 4 de

İlk Okullar

Dört sınıfa indirilmeli mi?

Liselerin on iki sınıfa çıkarıldığı bir sırada ilkokulların dört sınıfa indirilmesi meselesini ortaya atışımız oldukça garip görülebilir.

Halbuki bu gün köy okullarının 8 bin kadarı eğitmen veya öğretmenlerden, şehir ve kasabalardaki beş sınıfı ve tam kadrolu okul sayısı da 9 yüz kadardır. İlk öğretimi dört sınıf halinde ayarlamanın mümkün olabileceği bir çok ilk öğretim mensupları tarafından kabul edilmektedir.

Eğer bu tez tatbik edilebilirse mevcut okullarımız en az 40 bin yeni öğrenciyi barındırmış olacaktır.

Şunu unutmamalıyız ki, bu gün ilk öğretim çağında bulunup da okutamadığımız çocuk sayısı tahminen bir milyon iki yüz bini bulmaktadır.

RAKAMLAR-GERÇEKLER

Sağlık Meselesi

1946 yılında, devlet sağlık kadrosuna göre, bütün Türkiyede 9 bin kişiye bir doktor, 160 bin kişiye 1 eczacı, 23 bin kişiye 1 ebe, 12 bin kişiye 1 sağlık memuru, 45 kişiye 1 hastabakıcı, 45 kişiye 1 eczahane, 1350 kişiye 1 yatak, 130 bin kişiye bir hastahane isabet etmektedir. Doktor, eczahane ve hastahaneler umumiyetle şehirlerde olduğu için, şehirliler bu nimetlerden köylülerden çok daha fazla faydalanmaktadır.

Aynı yılda, akıl hastahanelerine başvuranlardan 4995 i yatak tedavisi, 4607 si ayak tedavisi görmüştür. Bir yılla a k ı l hastahanelerine başvurabilenler nüfusumuzun 2 binde 1 ini teşkil eder.

1944 yılı sonuna kadar henüz tedavi edilmemiş 127701 firengili tespit edilmiştir. Bunların 64351 i erkek, 63350 si kadındır. Frengili olarak aramızda yaşamakta oldukları resmen tesbit olunmuş frengililer nüfusumuzun binde 7 sidir. 1926 - 1945 yılları içinde 315886 frengili tesbit olunmuş, bunlardan 77656 sı tedavi edilmiş, 18773 ü tedavi edilemeden ölmüş, 91756 sının tedavisi yarım kalmıştır.

Son 20 yıl içinde 24669000 kişinin sıtmalı olduğu anlaşılmıştır. Her yıl yapılan yoklamalarda ortalama iki buçuk milyon sıtmalıya rastlanmaktadır.

Son on yıl içinde trahum savaş bölgesindeki iki buçuk milyon tutarında olan nüfusun % 24 ü trahuma yakalanmış, % 1 i yatak tedavisi görmüş ve % 4 ü de ameliyat geçirmiştir.

1935 - 1945 yılları içinde 181401 kişinin bulaşıcı hastalıklara tutulduğu, bunlardan 16977 sinin ölümden kurtarılamadığı tesbit edilmiştir. Şehirlerimizdeki türlü sebeplerle ölüm nispeti binde 20 dir.

Bazı milletlerde 1948 yılı ölüm nispetleri şöyle idi:

	Binde
Hindistan	17.1
Şili	17.4
Meksika	16.3
Silâv	15.2
Fransa	12.2
İngiltere	10.9
Amerika	9.9
Danimarka	8.6
Macaristan	7,5
Hollanda	7.4

İstanbul şehrinin 1944 yılı ölüm nispeti binde 17.9, İzmir şehrinde ise binde 20 idi. Yine aynı yıl içinde İstanbul nüfusunun binde 3 ü, İzmir şehrinde binde 2.8 i veremden ölmüştür. İstanbul şehrinin bir yıllık ölümün yüzde 16,6 sı veremdendir.

İstanbul şehrinin 1940 - 1944 yıllarında verem zayiatı şudur:

	Veremden ölenler
1940	1837
1941	1939
1942	2534
1943	2605
1944	2466

"Bizim Köy„ün Sağlık durumu ve Hükûmetin mesuliyeti

Yazan: Faik Muzaffer AMAÇ

Dünya Sağlık Teşkilâtı Anayasası: "Hükûmetler milletlerinin sağlıklarından mesuldürler„ diyor ve ilâve ediyor: "Sağlık, beden fikir ve sosyal bakımından tam bir iyilik hali olup yalnız hastalık ve malûliyetin yokluğundan ibaret değildir„

"Ulaşılabilmesi mümkün olan en mükemmel bir sağlık haline sahip olmak, ırkı, dini, siyasi fikirleri. ekonomik, yahut sosyal durumu her ne olursa olsun her insanın temel haklarından birini teşkil eder„

T. B. M. Meclisi tarafından 9-Haziran-1947 tarihinde 5062 sayılı kanunla onanmış olan (Dünya Sağlık Teşkilâtı Anayasası) nın bu sarih hükümlerine rağmen Türk Köylüsü ne haldedir?

Köyde doğup, köyde büyümüş olan ve bugün de köyde öğretmenlik yapan Mahmut Makal "Bizim Köy„ün (1) acıklı halini şöyle anlatıyor:

"Yakup Kadri (Yaban) da köy realitesine şöyle bir dokunacak olmuştu, kıyametler koptu. Türk köyüne iftira etti diye. Türk Köyünü hâlâ (Çoban kaval çalar, anın hayatı şairanedir.' mısralarındaki levhayla düşünenler bu memleketi tanımıyorlar„ (s: 37)

"En iptidai bir yiyecek olan pirinç bizim için lükstür. çay lükstür„ (S: 14) "Alfabede (ba ba bana bal al) cümlesini okurken sordum: 56 öğrenci içinde yalnız bir tanesi bal görmüş. Gerisi bilmiyor„ (S: 14) "Ekseriyet ya kup kuru yavan ekmekle yahut biraz soğan, turşuyu katık ederek gününü gün eder. Bulguru bile zor bulur." (S: 15) "Bulgur pilâvı, o da kokusunu sindirecek kadar, ancak beş on ev yağlı yiyebilir. Ötekiler sade haşlarlar„ (S: 15)

"Öğrencilerin, evlerinde ne yediklerini araştırdım. İkinci sınıfın neticesini vereceğim. Bu sınıfın mevcudu 31 kişidir . . . . 9 - Ekim - Cumartesi, birinci dersten sonra çocuklara sıra ile sordum. Bu sabah 21 kişi hiç bir şey yemeden aç gelmiş, on kişi yavan ekmek dörünüp yemiş. 11 - Ekim, öğleden sonra: 31 kişi de hep karpuz şalağı ile ekmek yemiş." (S: 125)

"Şehir ekmeğinin bir saat yattığı karında bu (yani, iyi pişmemiş olan köy ekmeği) beş saat yatar. Öyle olmasa ekmek dayanır mıydı bize?" (S: 24)

Yakmağa tezek bulsak öpüp başımıza koyacağız . . . . Odun kömür yüzü görmüşlüğü var mıdır? Nice köylerin Bir sorsanıza." (S: 8)

"Topraktan yeni çıkmış bir kertenkele gibi ölü mü, diri mi farksız bir halde Nisanı getirdik . . . . . Yaşlılar pek az fire ile çıktılar kıştan. Ama çocuklar! Biçare çocuklara oldu olanlar. Yeni doğanlardan tutun da bir yaşındakilere kadar hiç kalmadı. Soğuğu fırsat bilen amansız çocuk hastalıkları silip süpürdü yavrucakları." (S: 10)

"Köylü on kuruş kazanacağını umduğu bir işten on günlük emeğini esirgemez." (S: 15)

Yaşar Nabi, bu kitap hakkında şöyle diyor:

"Bir Orta Anadolu köyünün acı gerçeği, bana öyle geliyor ki, bütün çıplaklığı ile ilk defa olarak bu kitapta dile geliyor."

"Bu, ne bir ilim eseridir, ne de hayal mahsulü bir hikâye. Fakat bir hikâye kadar sürükleyici ve pek çok ilim eserlerinden kat kat faydalıdır."

"Bir Orta Anadolu köyündeki hayat şartlarının, yerinde müşahedesine dayanan (Bizim Köy) doğrudan doğruya köyde doğmuş, köyde yaşıyan bir köy çocuğunun şehadetidir"

Nadir Nadi, Cumhuriyette, bu kitap için yazdığı bir başmakalede:

"Türk köyünün çıplak gerçeğini bu derece keskin, gölgesiz süslü ve özentili cümlelerden uzak, fakat gene de içli bir üslûpla önümüze seren bir başka kitap okuduğumu hatırlamıyorum," diyor.

Falih Rıfkı Atay da, Cumhuriyette, (Düşman) başlıklı yazısında bu kitaptan bahisle diyor ki:

Şehrimizin caddelerinde dolaşırken, rahat evlerinde oturur; yer, içer ve uyurken (Bizim Köy) ün halinden utanıyor muyuz? Utanmıyor muyuz? İşte mesele! Burası bizim sömürgemiz değil, yurdumuzdur."

İşte! "Bizim Köy."

İşte! "Dünya Sağlık Teşkilâtı Anayasası"

Hiç bir netice çıkarmıya lüzum görmeden, malûmları tekrar ediyorum:

"Bizim Köy" her türlü sıhhî şartlardan mahrumdur.

"Hükûmetler, milletlerin sağlıklarından mes'uldür."

(1) Bizim Köy — Bir köy öğretmeninin notları. 1950. Varlık yayınları, sayı: 46, 141 sahife olup, bir lirayadır.

APAÇIK DOSDOĞRU

YILLAR DEVRİLİRKEN..

Yazan: ÂDİLOĞLU

Şartlar mı değişti, heyecan kaynakları mı kurudu, dağların boyları mı küçüldü, elma ağaçlarımız mı çürüdü? Hey eski dostlar, sizlere ne oldu böyle?

Yıl 1945. İdeal fırtınalarının coşturduğu zafer ve hürriyet dalgaları sizin göğüslerinizde çalkanırdı.

Yıl 1946. Ve tertemiz gayretlerimiz, sizin kurtuluş şarkılarınız olmuştu. Hey ne oldu şimdi, sizi seller mi götürdü?

Yıl 1947. Hapishane duvarları, gardiyan düdükleri, taş odalar, çay sohbetleri ve hürriyet hasretliği,.

1948. Ümitler, yarenlikler ve uzaktan uzağa kurtuluş çanları..

- Yıl 1949. Güneş, mehtap, yıldızlı geceler ve yıldızlı ılık gecelerin rehaveti ve.. Hey eski dostlarım, sonu gelmeyen uykularınız!

Yıl 1950. Karga sesleri ve bitmez, tükenmez karga sesleri,.

Yıl 1970. yıl 1980 ve boy boy servi kokulu toprak yığınları.. ve sonra karanlıktan karanlığa kaçan bir baykuşun sesi:

Hey eski mücadele dostları, sizlere ne oldu böyle!

"Nuh„ Çarpıldı..

İngiliz sermayedarlığının ajanlarından bir paşazadeye

"İleri görüş imkânlarımız her şeyden evvel bilgi derecemize bağlıdır ve bilgimiz ancak aksiyon vasıtasiyle artabilir."

Paul LANGEVİN

3. sayımızda çıkan yazımızın "NUH" tarafından nasıl çarpıldığını ve kendi sütunlarına nasıl eğri, büğrü nakledildiğini gördünüz mü sayın okuyucularım?

Yazımızın doğru tarafı yokmuş, tashihine ise ne sütunları müsaitmiş, ne de biz bu kadar zahmete değer imişik... Ve tabii arkasından gelsin bakalım şahsiyete hücum.

Fikir için tek satır ayıramadığı halde, pek hoşlandığı küfüre sayfalar tahsis eden bu Paşazadeden biz daha başka şeyler beklemiyorduk zaten. Yalnız meramımızı anlatabilmek için kendi lisanlarile konuşmaktan başka çare bulamadık da... Acemisi olmamıza rağmen hele bir yol da onu deneyelim dedik.

Şimdi gel bakalım Paşazadem; bugün bir şövalye asaletiyle ve kahramanca (!) mücadele ettiğiniz Amerikan emperyalizminin; zaten senelerdenberi pazarı olan Türkiyeyi daha beter sömürebilmesine imkân hazırlıyan sizin ve sizlerin o lüks budalası paşazade ve ileri adını verdiğin yerli burjuva aileleri değil midir?

Bu memleketin çalışan, fakat sizin hiç temas etmediğiniz ve edince de ileri yerli burjuva dediğiniz kimseler tarafından hain istismar edilen yoksul evlâtları; veremden kan kusan, açlıktan mahvolan, sıtmanın yakıcı ihtilâçları ve kanserin öldürücü ıztıraplarile kıvranan yavrularına, analarına, babalarına, karda-rına, bacılarına ekmek veilâç bulamazken; (şahsen ben, kemik veremi olan kardeşime) memlekete akın akın giren lüks otomobiller, buz dolapları, billûr avizeler, hanımefendi eşyaları, naylon donlar, radyolar (evimde olmadığı için bana radyo bile lüks gibi geliyor) ve daha ismini beceremediğim, ama sizin ailelerinizin iştiyakla kullandıkları lüks eşyalar; o her zaman hücum ettiğiniz Amerikan kapitalizminin fazla istihsalı metaı değil, de nedir?

Ve aileleriniz ve bizi memleketten koğacağını söylediğiniz sizin deyişinizle ileri burjuva aileleri, bu lüks eşyaları kullanmakla Amerikan emperyalizminin devamına yardım etmiyor mu acaba?

Bizi, Çin meselesini sık sık ele almakla itham eden bey; biz o meseleye neden temas ettiğimizi biliriz ve gayet iyi bildiğimiz için de, senin bu memleketi, inkılâptan evvelki Çin gibi tam bir Amerikan sömürgesi halinde göstererek unutturmak istediğin ve memleket realitelerine göz yumarak bir de utanmadan kendilerine ileri ünvanını verdiğin yerli bujuva istismarile mücadele etmeyi; sömürücü İngiliz sermayesi ve Amerikan emperyalizmi ile mücadele etmek kadar zaruri buluyoruz.

Milletimiz; Çin'in şimdi tamamlıyabildiği hareketi yıllarca evvel yaptığı millî mücadelesile başarmış ve emperyalizme daha o zaman kapılarını kapamıştı. Bu vatanın hakiki evlâtları, (Siz salon beyleri değil) icap ederse gene emperyalizmin gırtlağına sarılmaktan ve toprağı kanlarile sulamaktan asla çekinmiyeceklerdir.

Fakat biz şuna eminiz ki; senin ileri dediğin istismarcı burjuva aileleri ve onların salonlara fırlatı fırlatıverdiği sahte solcular, yani sizler en aşağı Amerikan emperyalizmi kadar bu memlekete zararlısınız.

Yirminci asırda, istismarın yerlisi, yabancısı olamaz Paşazadem.

Bu memleket halkı, sizin gibi yalnız gazete sütunlarında palavra yapan ve işlerin gayet kolaylıkla halledilebileceğini zanneden çok hayalperestler gördü. Zaten sosyal mücadelesinin bu kadar verimsiz oluşunun en büyük sebeplerinden biri de, böyle kendi arasından çıkmayan salon beylerinin yalnız lâfta kalan kahramanlıklarına fazla bel bağlamasıdır.

Fakat devir geçti artık Paşazadem; millet lâf değil, fiiliyat bekliyor. Onun için, senin bugünkü realiteler karşısında aksiyon sahasına teşmil edilebilmesine imkân olmayan palavraların; ancak, mensubu olduğun sosyetedeki, solculuğu moda diye benimsiyen naylon donlu koketlerin ve oğlanların hoşuna gidebilir.

Dâvamızın yolu öyle bir yoldur ki Paşazade, başı ateş, sonu ateş, yanı ateş, içi ateştir. Ve bu yoldan sizlerin yaptığı gibi döne döne değil, yana yana geçilir.

Gelelim asalete Paşazadem; senin neyine gerekti zadelikten bahsetmek a iki gözüm. Kendi silâhı ile kendini vuran budala aveıya döndün kaldın. O yazıların sahibi sıfatile konuşuyorum Paşazadem, benim tam senin aksine, asaletle, zâdegânlıkla uzaktan, yakından zerre kadar a-

★ Devamı 4 de

İÇ OLAYLAR

SANAYİCİ ve TİCARET REKABETİ

Serbest idhalât rejimi iki iktisadi zümrenin çarpışmasına yol açmaktadır. Sanayici serbest girişe aleyhtar, tüccar ise buna şiddetle taraftardır. Sınıflı cemiyet sisteminin pek normal olan bu menfaat ayrılıkları, yalnız büyük sınıf tezatları değil, böyle küçük zümre tezatları da yaratabilir.

İdhalâtı kendi menfaatlerine göre ayarlamak için derhal bir b a n k a kurmak ve tüccar siparişlerini bu bankanın inhisarı altına almak teşebbüsüne girişildi. Merkez Bankasının 25 milyon sermaye ile bu teşebbüse katılmak istemesi sanayicileri müşkül duruma soktu. Büyük kârlar peşinde koşanların bu devletçi müdahalelerden nasıl yaka silktiklerini "Sosyalist bir tebessüm" ile seyretmekteyiz.

DEMOKRAT PARTİNİN HALİ

Her yeni partinin, her çocuk gibi geçirmeye mecbur olduğu bazı "Çocukluk hastalıkları" vardır. Demokrat Partinin de kızamık, boğmaca, su çiçeği kabilinden bir takım siyasi rahatsızlıklar geçirmekte olduğunu herkes biliyor. Yalnız şu varki, adı "Demokrat Parti" olan bir partinin her şeyden evvel demokrasiyi kendi teşkilât bünyesinde tatbik ve tecrübe etmesi gerekir. Çocuk, tabiî hastalıklarını bir defa geçirdikten sonra artık bir daha yakalanmaz. Halbuki Demokrat Parti ayni hastalıklara bir çok defalar yakalanmış görünüyor.

Bunun sebeplerini ve tedavi yollarını arayıp bulmak mecburiyeti de bize değil, her halde yine kendi mütehassıslarına düşer.

DOKTOR HASAN DARMAN

Tıp dünyasını ilgilendiren bir keşif dolayısile, değerli doktorumuzun adı bir günde bütün dünyaya yayılmış bulunuyor. İnsan ıztıraplarından bir tanesinin başı daha koparılmışdır. Bu yeni ilim kahramanımız'a övünebiliriz.

SU BASKINI

Dünyanın her yerinde çeşitli felâketlere yol açan tabiat hâdiselerine sık, sık rastlanır. Bunların başlıcaları: Yer sarsıntısı, kasırga ve su baskınıdır. Bunların ilk ikisine karşı tedbir almak kolay bir iş değildir. Fakat su baskınlarını önlemek, ötedenberi insanların başarabildiği konulardandır.

Türkiyemizde, her yıl büyük zararlara meydan veren bu tabiat hâdisesinin dünya durdukça tekrar edeceğine şüphe yoktur. Şehircilik, her şeyden önce şehirlinin tabiat azgınlıklarına karşı korunma tekniği demekdir..

Son Eskişehir su baskını hâdisesi, şehirlerimizin tabiata karşı hiç bir korunma tekniğine sahip bulunmadığının bir ifadesidir.

GERÇEK
Sahibi ve neşriyatı fiilen idare eden:
Orhan MÜSTECABİ
Abone: Yıllığı 500 kr.
Altı aylığı 250 kr.
Dizgi: Rıza Koşkun Matbaası
Baskı: Boşboğaz Matbaası
İdare yeri: Ankara caddesi No: 59 - İstanbul

Dünyada hayat pahalılığı

İstihsali arttırmak ve fiyatları düşürmek her milletin ekonomisinin başlıca meselelerinden biridir. Memleketimizdeki hayat pahalılığı bir türlü önlenememiş olmasına rağmen bir çok memleketler bu meseleyi az çok halletmişler veya fiyatların yükselmesine esasen meydan vermemişlerdir.

Aşağıda tertiplediğimiz tabloda, Birleşmiş Milletler istatistik bürosunun en son istatistik yayınları esas tutulmuştur.

Biz bu sayımızda yalnız yiyecek eşya fiyatlarını gözden geçireceğiz. Tablonun esası 1937 yılında 100 kuruşa satın alınan yiyecek eşyasının 1944 ve 1949 yılında kaç kuruşa satın alınabildiğini göstermektedir:

	1944	1949
Avusturalya	120	167
Avustuya	—	794
Belçika	333	372
Brezilya	201	401
Kanada	127	197
Şili	227	501
Kolimbiya	184	312
Çekoslovakya	155	310
Danimarka	162	175
Mısır	312	305
Almanya	—	155
Macaristan	243	578
Hindistan	231	328
İran	928	896
İrlanda	168	190
İsrail	285	380
Japonya	—	130
Meksika	217	389
Hollanda	166	248
Yeni Zelânda	123	101
Norveç	161	155
Portekiz	172	219
İspanya	323	640
İsveç	147	169
İsviçre	166	176
Türkiye	409	480
Cenup Amerika	144	170
İngiltere	121	119
Amerika	129	191

Yukarıki tablonun incelenmesinden şu neticeler çıkarılabilir:

1. 1949 da Türkiye hayat pahalılığı en yüksek olan memleketler arasında 6 ncı gelmektedir.

2. İkinci Cihan Harbine iştirak etmiş olan memleketler arasında hayat pahalılığı 1949 yılında Almanyada % 55, İngilterede % 19, Amerikada % 91. Japonyada % 30 artmıştır.

3. Sosyalist hükûmetler tarafından idare edilen memleketlerde işsizlikte olduğu gibi hayat pahalılığında da önleyici tedbirler alınmış, fiyatlar son derece düşürülmüştür: 1937 yılına nazaran 1949 da hayat pahalılığı İngilterede % 19, Danimarkada % 75, Norveçte % 55, İsveçte % 69 yükselmiş bulunmaktadır. Türkiyemizde ise, bugünkü fiyatlar % 380 artmış görünmektedir.

4. Hayat pahalılığı meselesinin mevcut bulunmadığı tek memleket Yeni Zelândadır. 1937 de yüz kuruşa alınabilen herhangi bir yiyecek eşyası 1949 da ancak 101 kuruşa yükselmiştir.

Sınaî Kalkınma Bankası

Sanayi inkilâbının çabuklaştırılması meselesi

Türkiyenin sanayi inkılâbını ve ziraat endüstrisinin kurulmasını geciktirmiş olan sebeplerin başında, bu büyük hareketin millî sermaye tarafından başarılmasını isteyen zihniyet gelir.

Emperyalizme karşı, millî kurtuluş savaşını yapmış olan neslin yabancı sermaye düşmanlığı gerçi tam bir taassupla yürütülememişse de siyasî bağımsızlığı iktisadî bağımsızlığa dayatmanın şart olduğunu da bu nesil hiç bir zaman aklından çıkarmamıştır.

İkinci Cihan Harbinin ilk yıllarına kadar Türkiyede Sovyet, İngiliz, Fransız, Alman ve Hollanda sermaye ve tekniği millî sanayiin küçük çapta da olsa, gelişmesinde büyük bir rol oynamıştır. Sovyet dostluğunun yerini almış olan İngiliz kapitalizmi, mevkiini Amerikaya terk edinceye kadar sermaye ve teknik müdahalesi bakımından ön plânda gelmekte idi.

Fakat bütün bu müdahaleler, hiç bir zaman ne zıraatımızın endüstrileşmesine, ne de tam bir sanayi inkılâbının başarılmasına kifayetli olamamıştır.

Millî geliri ortalama yedi milyardan ibaret olan Türkiyemizin bugünkü fakirliğinin asıl sebebini tam bir kapitalist istihsal nizamına geçememiş olmasında aramak lâzımdır.

Bugün, buğday ekmeğini arpa ekmeğine katık yapacak kadar yoksul olan en az beş milyon toprak ırgadının yaşadığı bir memlekette hâlâ, "Makine Sefaleti Arttırır" yaygarasını koparanların sakat zihniyetini bir tarafa bırakarak, endüstri devrine katılmanın çaresini aramalıyız.

Türkiyede, büyük bir sanayi bankasının kurulmuş olmasını biz bu sebeple sevinçli bir haber olarak karşıladık. Öğrendiğimize göre, sanayi bankası, millî istihsal mevzularına dayanan bir endüstri hareketine rehberlik edecektir.

Doğrudan doğruya yabancı hususî sermeyenin iltifat etmediği branşlar üzerinde Türkiye Sanayi Bankasının sermayesi Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasının açacağı kredilerle desteklenecektir.

Kalkınma ve kurtuluşun iki mühim unsuru olan kültür ve tekniğe bizden daha muhtaç bir millete yer yüzünde çok az rastlanır. Sanayi Bankasının istihsal ve imâl sahasındaki faaliyetlerinden inkılâpçı neticelerin nasıl elde edileceğini de bugünün genç nesli elbette öğrenecektir.

DÜZELTME: Geçen sayımızda "İlk öğretim demokrasinin temel taşıdır" yazısında, okur - yazr nispetlerinde İsveç'e ait rakamlar Amerika sütununa, Amerikaya ait rakamlar ise, İsveç sütununa geçmiştir. Düzeltiriz.

SOSYALİZMİN ANA HATLARI

Baştarafı 1 de

bir tarafsızlık gütmesini müdafaa etmektedir. Fertler istedikleri varlığa inanmakta, inançlarına göre davranmakta, inandıkları şeyin propagandasını yapmakta karşılıklı ve mutlak bir serbetliğe kavuşurlar.

Sosyalizm, bütün dinleri olduğu gibi kabul eder. Hiç birini diğerinden ayırt etmez. Bu arada bir varlığa inananların vicdan serbestliğini tanıdığı gibi, her türlü tabiat üstü varlığı reddedenlerin vicdan serbestliğini de tanır.

Fertler diledikleri gibi inanmakta hür oldukları kadar, inanmamakta da hür olmalıdırlar. Vicdan hürriyeti de esasen bundan baka bir şey değildir.

Yoksa kendi inandığımız veya inanmadığımız meselelerde başkalarının vicdanlarını zorlayarak onları kendimize göre ayarlamaya çalışmak hiç bir zaman vicdan serbestliğine yol açmaz.

Sosyalizm, din serbestliğinde, vicdan serbestliğinde hiç bir içtimaî nizamın ulaşamıyacağı mutlak hürriyet merhalesidir.

SEFİHLER VE SEFİLLER

Baştarafı 2 de

lı börek yiyen bir avuç insanın karşısında bir dilim beyaz ekmeğe hasret çeken geniş halk kütlelerinin ıztırap içinde kıvrandıkları bir sırada "Halk, açlığın karşısında göbek atıyor" diyen Başvekil Saracoğlu değil miydi? Sonra, deyneği havaya atıp yere düşünceye kadar başvekillik yapan Recep Peker'in, kısa müddet içinde becerdiği ve açtığı çığır yüzünden daha hızlanıp % 700 ü boylayan hayat pahalılığı, hâlâ, dar ve sabit gelirlilerin ensesinde boza pişirmiyor mu? Bu köhneleşmiş tabii sevkle yürüyen şuursuz, anarşik liberal sistemin yarattığı facialar sahnesinden başka, hayırlı bir tek olsa da, meziyeti gösterilebilir mi? Bundan kurtuluş, şuurlu, plânlı, kayıtsız, pürüssüz bir devletçi siyasetle, idealleri sosyalizm olan insanların, demokratik prensiplere dayanarak, çoğunluğu teşkil etmesiyle hasıl olacaktır.

NÜH ÇARPILDI

Baştarafı 3 de

lâkam yoktur. Dedem, kafasının emeği ile geçinen bir müderris, onun babası Müstecap köyünün basit bir toprak ırgatı, benim babam ise, kunduracı çıraklığından yetişmiş ve yokluk içinde ölmüş bir memleket evlâdı idi. Şahsen ben de, bu vatanın bütü emekçi insanlarınınki gibi kahır ve ıztırap içinde geçen yirmi beş yıllık hayatımın hesabını her an vermeğe hazırım.

Sonra şunu da iyice kafana koy salon beyi; seni idare edenlerin zannettiği gibi, bizim hedefimiz ne bir şahıs, ne bir zümre, ne de bir topluluk tarafından çizi'miş değildir. Yolumuzu ve mecramızı tabiatın değişmez kanunları tayin etmiştir. Biz o mecrada sür'atle akacağız. İşte o kadar.

Orhan MÜSTECABİ

AÇIK MÜHABERE:

Sırrı Bellioğlu — İstanbul
Lütfen, adresinizi bildiriniz.

S. O. S. — İstanbul
Eğer kabiliyetiniz varsa, her şeyden önce ciddi ve namuslu olmayaçalışın ve mektubunuza imzanızı atacak kadar medenî cesaret sahibi olun!

F. Toksöz — Aydın
Alâkanıza teşekkür ederiz. Abona bedeli alınmış ve gazete gönderilmeye başlanmıştır. Selâmlar.

İlhami K. — Ankara
Goşizm; Marksizmin formüllerini bellemekle işlerin hallediverececeğini sananların zevzekliğine denir. Bu zevzekler, yani Goşistler kendi şartları içinde inkılâpçı olan bir şiarın, kendi şartları dışında tamamile aksi inkılâpçı olacağını hesaba katmadıkları için, realite düşmanı sayılırlar.

İş lâfa gelince, en yüksek perdeden konuşmayı pek iyi beceren bu gevezeler en küçük bir mücadele mes'uliyeti karşısında da fare gibi kaçacak delik ararlar.

Sait — İstanbul:
Bazı dostlarımız da ayni şeyi bize hatırlattılar. İlmî ıstılâh olarak yabancı kelime kullanmak zorunda kaldığımızdan yanına izahını da ekliyeceğiz. Mevzuları, esasen herkesin anlıyabileceği kadar basitleştirerek yayınlamaya çalışıyoruz. Teşekkür ve selâm.

R. İmral — Trabzon:
Mektubunuz, bize 1946 yılının mücadele günlerini hatırlattı. Millet uğruna o ne şahlanmış bir gayret, o ne sağlam bir cemiyet idi. O günleri daha canlı olarak tekrar göreceğiz. Gerçek, adresinize gönderilmiş ve ayrıca bayilere de yeter sayıda sevk edilmiştir. Sağ olunuz.

E. S. — İzmir:
Mahkemeye intikal eden hâdiseler üzerinde gelişigüzel neşriyat yapılamaz. Yazdıklarınız, artık herkes tarafından bilinmektedir. İlginize teşekkür ederiz.

F. M. A. — Diyarbakır:
Sağ olun. İlk sayıdan itibaren gönderilmiştir. Devamlı surette yazınız.